

New Books
Книжнина

АНТРОПОЛОГИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕТО

Кристоф Вулф. (2016). *Антропология на възпитанието*.
София: издателство „Изток-Запад“

Албена Чавдарова

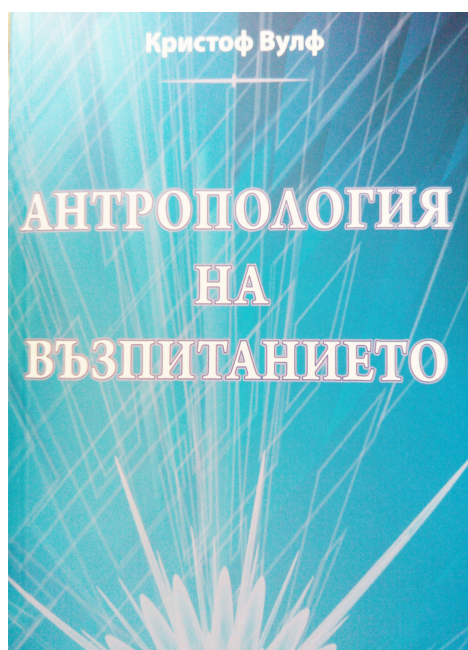
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Книгата „Антропология на възпитанието“ на Кристоф Вулф¹⁾ излиза за първи път в превод на български език²⁾. Самият автор е професор по антропология и възпитание в Свободния университет в Берлин и макар да е непознат на българската педагогическа научна общност, е един от най-известните германски учени в областта на възпитанието и антропологията. Проф. Вулф посвещава повече от 30 години на изследвания, насочени към „същността на човека в един глобализиран, характеризиращ се с културно многообразие свят“, при това от гледна точка на „педагогическите феномени“, каквито са възпитанието и образованието. Голяма част от неговите научни трудове, самостоятелни или в съавторство, са преведени на 15 езика, включително на арабски, китайски, корейски и японски.

С публикуването на „Антропология на възпитанието“ от издателство „Изток-Запад“ проф. Вулф „проговаря“ и на български език, което дава възможност на читателите да се запознаят с неговите изследвания в областта на историко-педагогическата и културно-историческа антропология.

Самата книга е структурирана в четири глави.

В „Подобряване на неподобряемото“ авторът представя не само „мечтата за възпитание“, така както тя се развива във времето чрез педагогичес-

ките идеи на Я. А. Коменски, на пиетистите и А. Х. Франке, на Ж.-Ж. Русо и на В. Хумболт, но и „кошмарите“ на възпитанието, които чрез „черната педагогика“ на К. Ручки оживяват като една „винаги съществуваща паралелна страна на реалността“. Над всичко обаче е „мечтата за способността на човек да се образова“ и тя остава като съставна част от педагогическите дискурси на модерното.

Във втората част на книгата Кр. Вулф разсъждава върху „социалния мимезис“, като изследва „продуктивната страна“ на ритуалите и жестовете, и особено тези на труда. Според него работата, разглеждана като жест и ритуал, следва да се възприема в европейската история като „стратегия за усъвършенстване на света и на участващите в нея хора“. В този контекст особена роля играе въображението, а формирането и умението да си служим рефлексивно с образи, означава образование, убеден е проф. Вулф.

„Глобалното и интеркултурно образование“ е тема, особено актуална и днес. Като изходна точка в разглежданата проблематика авторът поставя въпроса за „централната роля на насилието“ не само в общуването, но и в отношенията между хората, особено от различни етноси и култури. Вулф приема твърденията на Шопенхауер, Ницше и Фройд, че „социализацията на човека е насилствена“ и че трудно може да се различи конструктивната от деструктивната същност на насилието, за което привежда редица исторически примери. Възприемането на „другия“ от „наподобяването му“, през „неговото опознаване“ до разбирането за Него като „неизбежност“, като „различие“ или като „чужд“ – всичко това е част от човешкото развитие и в „голяма степен спада към задачите на съвременното възпитание и образование“.

Накрая проф. Вулф обобщава своите разсъждения в четвъртата част, озаглавена „Историчност, културна обусловеност и трансдисциплинарност“, където отново подчертава, че съвременните теории за възпитание и образование са немислими без познания в областта на историко-педагогическата антропология. Тя е този ключ към цялостното разбиране за човека във всичките му проявления – *homo educandus* (който подлежи на възпитание), през *homo distinctus* (който е многообразен), *imago hominis* (човек-образ) или човек-анаграма, до *homo absconditus* (скритият човек, който е плуралистичен, рефлексивен и с двояка историчност).

Монографията „Антропология на възпитанието“, която по същество е „въведение в историко-педагогическата антропология“, представя на професионалния читател различни и интересни, често „противоречиви дискурси“ за човека, така както ги изследва, изяснява и конструира в рамките на определени „тематични комплекси“ проф. Кристоф Вулф.

БЕЛЕЖКИ

1. Преводът е направен по допълненото издание на излязлата през 2001 г. книга на Christoph Wulf – “Einführung in die Anthropologie der Erziehung” на издателство Beltz Verlag, Weinheim und Basel.
2. Книгата е преведена от доц. д-р Нина Герджикова – преподавател по педагогика и ръководител на катедра „Филологически и педагогически науки“ към Филиал Смолян на ПУ „Паисий Хилендарски“.

ANTHROPOLOGY OF EDUCATION

✉ **Prof. Albena Chavdarova, DSc.**
Faculty of Education
University of Sofia
Sofia, Bulgaria
E-mail: albenachavdarova@gmail.com